

Naam project	<i>SCA57 – NBA-handreiking Het gebruik maken van werkzaamheden uitgevoerd door advocaten in opdracht van een controlecliënt bij aanwijzingen voor fraude en/of het overtreden van wet- en regelgeving</i>
Status	Definitief
Datum	30 november 2017

Project team

Projectleider : Remco de Groot

Projectsponsor : <PM>

Teamleden : Ali el Hessaini, Nathalie van Leeuwen en André Broers

Het project zal worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de subcommissie Assurance.

Aanleiding

Indien bij controleopdrachten sprake is van aanwijzingen van fraude en/of het overtreden van wet- en regelgeving dan dient de accountant aanvullende werkzaamheden te verrichte teneinde voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen of sprake is van fraude en/of overtreden van wet- en regelgeving en de eventuele consequenties voor de jaarrekening. In Standaard 250 van de NV COS is terzake bijvoorbeeld het volgende opgenomen:

“indien de accountant zich bewust wordt van informatie omtrent een geval of vermoeden van niet-naleving van wet- en regelgeving, dient de accountant het volgende te verkrijgen:
- inzicht in de aard van de handeling en de omstandigheden waaronder deze heeft plaatsgevonden;
- en verdere informatie om de mogelijke invloed op de financiële overzichten te evalueren”

Op basis van Standaard 240 en artikel 26 en 37 van de BTA en artikel 26 van de Wta is de accountant ook verplicht om op een passende manier in te spelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle is geïdentificeerd. In de Standaard 240 wordt geen concrete invulling gegeven aan de definitie ‘passend’ in deze context.

In de praktijk wordt de accountant in voorkomende gevallen geconfronteerd met een situatie waarin de cliënt een advocaat heeft ingeschakeld om (een aanwijzing van) fraude en/of overtreding van wet- en regelgeving te onderzoeken. De accountant zal in een dergelijke situatie, indien en zover mogelijk, gebruik willen maken van de werkzaamheden uitgevoerd door de advocaat.

Op basis van de Standaard 500 is de advocaat een door het management ingeschakelde deskundige¹. In de Standaard 500 is onder meer het volgende opgenomen inzake het beoordelen of het werk van een door het management ingeschakelde deskundige als controle-informatie kan worden gebruikt:

- De deskundigheid van de ingeschakelde deskundige
- De aard, reikwijdte en doelstellingen van het werk van deskundige
- De rollen en verantwoordelijkheid van het management en deskundige
- De aard, omvang en timing van de communicatie tussen het management en de deskundige

¹ Op basis van de NV COS 500 is de advocaat een door het management ingeschakelde deskundige – Een persoon of organisatie die over deskundigheid beschikt op een ander gebied dan financiële verslaggeving of controle van wie/waarvan de werkzaamheden door de entiteit worden gebruikt om haar te helpen bij het opstellen van de financiële overzichten.

- De relevantie en redelijkheid van de bevindingen of conclusies van de deskundige, de consistentie ervan met andere controle-informatie en de vraag of ze op passende wijze in de financiële overzichten zijn weerspiegeld
- Indien het werk van de deskundige een significant gebruik van brongegevens inhoudt, de relevantie, volledigheid en nauwkeurigheid van die brongegevens

Bij accountants bestaan vragen over of en in hoeverre zij bij aanwijzingen van fraude en of het overtreden van wet- en regelgeving kunnen steunen op de werkzaamheden van een advocaat. Daarnaast beroepen advocaten zich in voorkomende op het verschoningsrecht, waardoor accountants niet of slechts ten dele inzicht kunnen verkrijgen in de werkzaamheden en bevindingen van de advocaat. Vorenstaande leidt er toe dat binnen de accountantspraktijk behoefte bestaat aan nadere guidance over de wijze waarop zij gebruik kunnen maken van de werkzaamheden uitgevoerd door advocaten in opdracht van controlecliënt bij aanwijzingen van fraude en/of het overtreden van wet- en regelgeving.

Doelstelling

De doelstelling van het project luidt als volgt:

- Het opstellen van een Praktijkhandreiking met nadere guidance voor accountants die bij aanwijzingen van fraude en/of het overtreden van wet- en regelgeving gebruik willen maken van de werkzaamheden van de door de cliënt ingeschakeld advocaat, inclusief die situaties waarbij de cliënt/advocaat zich beroept op het verschoningsrecht ('legal privilege').
- Het maken van afspraken met de advocatuur inzake het verkrijgen van toegang tot (controle)informatie in onderzoeken door advocaten uitgevoerd.

De volgende deelvragen dienen hierbij te worden beantwoord:

- Wanneer is de controle-informatie, welke voortkomt uit het werk van de advocaat, in het kader van Standaard 500 voldoende en geschikt?
- Wat is de reikwijdte van het verschoningsrecht in Nederland?
- Wat zijn de mogelijke implicaties van het inroepen van het verschoningsrecht door de advocaat voor de mogelijkheden van de accountant om gebruik te maken van de werkzaamheden van de advocaat?
- Speelt het probleem ook in andere landen en zo ja, op welke wijze is het daar opgelost?²
- Zijn aanvullende afspraken met de advocatuur wenselijk en zo ja welke afspraken kunnen worden gemaakt met de advocatuur?

Impactanalyse

Het maken van afspraken op het niveau van de beroepsorganisaties heeft tot gevolg dat advocaten en accountants overeenkomstig de afspraken zullen moeten handelen. Advocaten en accountants moeten hierover worden geïnformeerd. Het is niet uit te sluiten dat het wenselijk is dat wet- en regelgeving dient te worden aangepast. Indien dit het geval is, zullen hierover in overleg dienen te treden met de overheid.

Voor accountants wordt duidelijkheid gegeven over welke werkzaamheden zij zelfstandig aanvullend moeten doen en in hoeverre zij gebruik kunnen maken van de informatie en werkzaamheden van de advocaat.

² Een voorbeeld hiervan is de volgende wet in de US: "AU Section 337c Exhibit II – American Bar Association Statement of Policy Regarding Lawyers' Responses to Auditors' Requests for Information".

Inpassing in de huidige regelgeving

Opstellen van een nieuwe Praktijkhandreiking. Deze handreiking is direct gerelateerd aan onder de volgende bestaande regelgeving:

- Standaard 240
- Standaard 250
- Standaard 500

Bij het opstellen van de Handreiking zal ook bestaande internationale regelgeving inzake dit onderwerp meegenomen worden.

Organisatorische knelpunten

- Afhankelijkheid van de medewerking van de advocatuur.
- De discussie met de advocatuur zal eerst gevoerd moet worden, voordat een Concept Praktijkhandreiking opgesteld kan worden.

Inhoudelijke knelpunten

- Wettelijke toepassing van het concept 'verschoningsrecht' in het kader van de communicatie tussen de advocaat en de accountant.
- Onderzocht zal worden wat de mogelijkheden zijn binnen het bestaande wettelijk kader hoe afspraken met de advocatuur inzake dit onderwerp vastgelegd kunnen worden. Mogelijk is hier een wettelijke verankering voor benodigd.

Stakeholders

- accountants
- advocaten
- overheid
- bedrijfsleven

Projectplanning

Goedkeuring Projectplan door SCA:	november 2017
Goedkeuring Projectplan door ACB:	november 2017
Goedkeuring Projectplan door AB/DB:	december 2017
Goedkeuring concept Uiting door SCA:	september 2018
Goedkeuring concept Uiting door ACB:	september 2018
Consultatietermijn, intern/informeel:	oktober/december 2018
Goedkeuring concept Uiting door DB:	januari 2019
Consultatietermijn, extern:	februari/maart 2019
Goedkeuring definitieve Uiting door SCA:	april 2019
Goedkeuring definitieve Uiting door ACB:	mei 2019
Goedkeuring definitieve Uiting door DB:	juni 2019
Implementatiedatum:	juli 2019

Overige opmerkingen

x